

PAŽYMA

Dėl Ekonomikos skatinimo ir koronaviruso (COVID-19) sukeltų pasekmių mažinimo priemonių plano pakeitimo

2020 m. kovą buvo patvirtintas ekonomikos skatinimo paketas, kuriame didžiausias dėmesys skiriamas ekonomikos, nukentėjusios dėl koronaviruso sukeltų padarinių, skatinimui – darbo vietų ir įmonių likvidumo išsaugojimui. 2020 m. gegužės mėn. planas buvo papildytas priemonėmis, kurios buvo taikomos ir po karantino, siekiant skatinti ekonomiką. Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos kuruojamos ekonomikos skatinimo paketo priemonės: prastovos, savarankiškai dirbančių asmenų subsidija, išmoka savarankiškai dirbantiems asmenims, kurie keičią veiklą nedarbo išmokos, darbo paieškos išmokos, ligos išmoka asmenims, prižiūrintiems vaikus, negalią turinčius asmenis bei pagyvenusius asmenis taip pat papildomai užtikrinamos didesnės socialinės garantijos asmenims, kurie, atlikdami savo profesinės veiklos funkcijas ir neišvengiamai kontaktuodami su pavojinga užkrečiamąja liga sergančiu asmeniu, suserga liga, dėl kurios Vyriausybė paskelbė ekstremaliąją situaciją ar karantiną ir t.t., ypatingai prisideda prie Ekonomikos skatinimo. Pradėjus vykdyti priemones, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija pastebėjo, kad tam tikroms priemonėms lėšų poreikis yra didesnis, o kitoms mažesnis, taip pat atsirado poreikis įtraukti papildomą priemonę, todėl atitinkamai siūloma koreguoti Ekonomikos skatinimo ir koronaviruso (COVID-19) sukeltų pasekmių mažinimo priemonių plano antrą tikslą - **padėti išsaugoti darbo vietas ir gyventojų pajamas.**

Priemonės:

1. Padėti verslui išsaugoti darbo vietas COVID-19 epidemijos metu ir po jos bei skatinti kurti naujas darbo vietas po COVID-19 epidemijos, įgyvendinti priemones.

Šiam priemonių blokui buvo numatyta 672, 11 mln. eurų suma. Atsižvelgiant į susiklosčiusią situaciją, siūloma šiam priemonių blokui skirtą sumą padidinti ir numatyti 766,66 mln. eurų, tai yra 94,55 mln. eurų didesnę sumą.

Lėšų poreikis, padidintas priemonei poreikis priemonei 1.2. Pasibaigus prastovai ir (ar) karantinui, valstybės lėšomis padėti darbdaviams išlaikyti darbuotojus po prastovos ar priimti tikslinėms grupėms priklausančius bedarbius, iki šešių mėnesių mokant darbo užmokesčio subsidijas, intensyvesnę paramą taikant pirmuosius du mėnesius ir palaipsniui kas du mėnesius ją mažinant, iki 4 mėn. pagal terminuoto ar sezoninio darbo sutartis. Šiai priemonei lėšos perskirstytos iš priemonės mokėti laikiną darbo paieškos išmoką.

Be to, perskirstytos lėšos tarp priemonių 1.3. ir 1.5. Priemonei 1.3. Skatinti darbdavius aktyviau dalyvauti įgyvendinant profesinį mokymą pameistrystės forma, siūloma numatyti 4,4 mln. eurų, vietoje 8,8 mln. eurų, o priemonei 1.5. Paremti darbo vietų steigimą įmonėse, nereikalaujant pateikti sutarties galiojimo užtikrinimo, skirti 8,2 mln. eurų, vietoje 3,8 mln. eurų.

2. Padėti darbo netekusiems asmenims, išsaugoti bent dalį pajamų bei skatinti sugrįžimą į darbo rinką, COVID-19 epidemijos metu ir po jos, įgyvendinti priemonės.

Šiam priemonių blokui buvo numatyta suma 615 mln. eurų (iš jų 350 mln. eurų skirti 9 mėn. nedarbo išmokos iš Valstybinio socialinio draudimo fondo). Šio priemonių bloko suma mažiname iki 495 mln., sumažiname 120 mln. eurų lėšas, kurias perkeliame į pirmąjį priemonių bloką.

Šiame priemonių bloke atsisakome priemonės 2.2. Mokėti bedarbiui stipendiją, kai dėl paskelbtos ekstremaliosios situacijos ir karantino sustabdoma bedarbio profesinio mokymo, įdarbinimo pagal pameistrystės sutartį ar stažuotės teikėjo veikla, kadangi šiai priemonei nėra skirta papildomų lėšų ir 2.2. priemonei išmokos buvo mokamos 2020 m. patvirtintų Valstybės biudžeto ir Europos struktūrinių fondų lėšų, skirtų paramai mokymui, todėl ji nėra aktuali šiam planui.

Taip pat sumažiname lėšų poreikį priemonei Mokėti laikiną darbo paieškos išmoką bedarbiams, nedalyvaujantiems aktyvios darbo rinkos politikos priemonėse (iki 6 mėn.). Šiai priemonei numatome, kad lėšų poreikis bus 145 mln. eurų.

3. Padėti užtikrinti gyventojų pajamas, COVID-19 epidemijos metu, po COVID-19 epidemijos, įgyvendinti priemonės.

Šiam priemonių blokui buvo numatyta suma 604,29 mln. Eurų, atsižvelgiant į susiklosčiusią situaciją, siūloma šiam priemonių blokui skirtą sumą didinti ir numatyti 646,12 mln. Eurų, tai yra, numatyti 41,83 mln. eurų didesnę sumą.

Koreguojant šį priemonių bloką papildomas 3.1. priemonės pavadinimas, įtraukiant ir asmenis, kurie dėl COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos) yra saviizoliacijoje ir kuriems turi būti mokama ligos išmoka. Taip pat, priemonei 3.2. Savarankiškai dirbantiems asmenims ekstremaliosios situacijos ir karantino laikotarpiu ir 2 mėnesius po karantino pasibaigimo mokėti fiksuoto dydžio išmoką, lygią 1 minimalaus vartojimo poreikio dydžiui per mėnesį, siūloma numatyti didesnę sumą – vietoje 50 mln., 120 mln., atsižvelgiant į tai, kad buvo plečiamas išmokos gavėjų sąrašas bei sąlygos, taip pat įvedami lokalūs karantinai tam tikroms savivaldybėms.

Dėl priemonės 3.3. Remti savarankiškai dirbančius asmenis, gavusius išmoką savarankiškai dirbančiam asmeniui, kurie keis savo vykdytą veiklą, prašoma numatyti didesnę sumą, atsižvelgiant į jau priimtą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. liepos 8 d. nutarimą Nr. 776 „Dėl lėšų skyrimo“ 3.3 priemonei yra skirta 10,4 mln. eurų suma (plane buvo numatyta 5,1

mln. eur.), todėl atsižvelgiant į tai, privalu koreguoti Ekonomikos skatinimo ir koronaviruso (COVID-19) sukeltų pasekmių mažinimo priemonių planą.

Dėl priemonių 3.5. Papildomai skiriant išmoką vaikui (vaiko pinigus) vaikams iš nepasiturinčių šeimų (auginančių 1 ar 2 vaikus), šeimos pajamų vertinimo laikotarpį sutrumpinti nuo 12 iki 3 mėnesių, 3.6. Trumpinti socialinio būsto laukimo terminus ir nustatyti minimalų būsto nuomos mokesčio dalies kompensacijos bazinį dydį, 3.7. Skiriant piniginę socialinę paramą nepasiturintiems gyventojams, laikinai nevertinti turimo turto bei padidinti valstybės remiamų pajamų (VRP) dydį nuo 1 VRP iki 1,1 VRP teisei į socialinę pašalpą nustatyti buvo sumažintas lėšų poreikis, kadangi gegužės mėnesio Ekonomikos skatinimo plano redakcijoje buvo nurodytos ir 2021 m. lėšų poreikis, koreguojant planą, jo atsisakoma. Iš viso, visoms trimis priemonėmis atsisakoma 58,22 mln. eurų.

Dėl priemonės 3.8. Išmokėti vienkartinę išmoką šeimoms, auginančioms vaikus (įvaikius), ir vaikams netekusiems tėvų globos: 120 eurų – kiekvienam vaikui (asmeniui), gaunančiams ar turinčiam teisę gauti universalią išmoką vaikui, 200 eurų – vaikams iš nepasiturinčių šeimų, tris ir daugiau vaikų auginančių šeimų bei neįgaliems vaikams, atsižvelgiant į situaciją lėšų poreikis didinamas 5,55 mln. eurų.

Pažymėtina, kad prie šio priemonių bloko yra papildomai įtraukta nauja priemonė 3.9. Smulkiesiems ūkininkams, kurių žemės ūkio valdos ar ūkio ekonominis dydis mažesnis nei 4 EDV, priklausomai nuo to, ar dirba pagal darbo sutartį, mokėti vienkartinę 200 eurų išmoką arba periodinę išmoką. (Planuojamas poreikis 19,2 mln.). Šios priemonės lėšos bus finansuojamos iš SURE.

Apibendrinant, atlikus visus Ekonomikos skatinimo ir koronaviruso (COVID-19) sukeltų pasekmių mažinimo priemonių plano pakeitimus, skirtus 2020 m., papildomai reikės 16,38 mln. eurų. Papildomas lėšų poreikis atsirado dėl naujai įtrauktos priemonės, o kitos sumos buvo perskirstytos tarp priemonių ir priemonių blokų.